

NOTAT

BRANCHESTANDARD FOR JORDHÅNDTERING I FORLÆNGELSE AF DEN SORTE SVANE

1. Baggrund

Branchestandard for jordhåndtering i forlængelse af den sorte svane er udarbejdet af en arbejdsgruppe under udvalget for vand og miljø i Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI. Arbejdsgruppen er sammensat af:

- Jens A. Bischoff, Vice President, Head of Engineering, Environment, COWI
- Jette Karstoft, Afdelingschef Ressourcer og Cirkulær økonomi, NIRAS
- Peter Engelsen, Projektchef DGE
- Annemette Nielsen, seningeniør forurenede jord & grundvand, Rambøll
- Sandra Roost, Afdelingschef, Jordforurening og Grundvand, WSP

2. Indledning

Gennem den seneste tid, er der – med rette – blevet sat stor fokus på jordhåndtering. Det er et område med stort potentiale for alvorlige miljøkonsekvenser, hvis ikke det administreres korrekt, og derfor er det kun godt, at området bliver mere belyst og gennemsigtigt, blandt andet gennem mediedækning.

FRI ser denne udvikling som en anledning til at tydeliggøre, hvordan vi som rådgivere på bedste vis kan stå inde for vores faglige ansvar i relation til risikoen ved at flytte og anvende jord, så dette sker forsvarligt.

Vi ønsker, i forlængelse af [FRI's regler for god rådgiverskik](#), at tydeliggøre hvad der ligger i vores rolle som miljøtilsyn ved jordhåndteringsprojekter og hvordan vi kan sikre os, at både bygherre og myndighed er bekendt med det aftalte på de konkrete sager.

2.1 Formål

I det følgende beskrives et sæt retningslinjer, der styrer, hvordan medlemmer af FRI bør agere under arbejdet med at føre miljøtilsyn ved jordhåndteringsopgaver og udarbejde dokumentation af udført arbejde.

Herunder findes også forslag til oplysninger på en tilsynsplan, der kan sendes til bygherre og miljømyndighed samt forslag til oplysninger på et tilsynsnotat.

Målet er at sikre, at Rådgivers ansvar er tydeligt, samt at det tydeligt fremgår hvilke opgaver, rådgiver påtænker at udføre.

3. Anbefalinger til interne procedurer ifm. tilsyn, der skal sikre Rådgivers vores faglige ansvar

3.1 Code of Conduct

Med udgangspunkt i FRI's regler for god rådgiverskik tilføjes følgende supplerende regler for god rådgiverskik under arbejdet med at føre miljøtilsyn ved jordhåndteringsopgaver og dokumentation af udført arbejde.

Rådgiver vil fremover kun levere ydelser der omfatter miljøtilsyn, til kunder, der er villige til at acceptere, at Rådgivers tilsyn udføres i henhold til en på forhånd fastlagt tilsynsplan og efterfølgende dokumentationsrapport, der (som minimum) opfylder kravene i Rådgivers kvalitetsprocedurer.

I Rådgivers kvalitetssikringsprocedurer stilles der krav om en på forhånd fastlagt tilsynsplan der indeholder såvel planlagte som uanmeldte tilsynsbesøg. Tilsynsplanen skal godkendes af alle parter - herunder også, om muligt, den relevante myndighed - og dette skal ske forud for projektopstart, hvor det er relevant.

Rådgivers kvalitetssikringsprocedurer stiller ligeledes krav om udarbejdelse af tilsynsnotater efter hvert eneste tilsynsbesøg. Tilsynsnotaterne indgår efterfølgende som bilag i forbindelse med Rådgivers afrapportering til den relevante tilsynsmyndighed. Denne afrapportering skal ligeledes både overholde Rådgivers kvalitetssikringsprocedure og opfylde eventuelle vilkår fra den aktuelle tilsynsmyndighed.

3.2 Tilsynsplan

Oplysninger/procedurer i forbindelse med udarbejdelse af en tilsynsplan:

- Tilsynsplanen introduceres altid til alle relevante projektmedarbejdere inkl. Rådgivers tilsynsførende.
- Tilsynsplanen skal indeholde tilstrækkelig beskrivelse af, hvad tilsynet omfatter samt hvornår Rådgiver fører tilsyn med ren jord, lettere forurenede jord, forurenede jord.
  - Tilsynsplanen skal indeholde aftale om, at der udarbejdes tilsynsnotat ved hvert tilsyn.
  - Rådgiver skal sikre sig, at en til enhver tid gældende lovgivning overholdes (fx oplag af jorden i miler, krav til prøveantal mm.).
  - Rådgiver sikrer i tilsynsplanen at alle vilkår i en eventuel §8/§19-tilladelse opfyldes ved det planlagte arbejde samt hvorledes dette dokumenteres.

- Såfremt Rådgiver eller bygherre/entreprenør ønsker supplerende prøvetagning/dokumentation, vil dette fremgå af tilsynsplanen.
- Tilsynsplanen skal indeholde en beskrivelse af planlagt prøvetagning, herunder bund- og kantprøver, opklassificering af felter mm.
- Tilsynsplanen beskriver ansvar for jordhåndtering og tilsynet dermed, således at Rådgiver og dennes tilsyn er bekendt med alle oplysninger om ansvar for jord og udbudsansvar. Desuden skal forhold vedr. bygherre-og entreprenørforhold være beskrevet ligesom entrepriseforhold skal fremgå (eks. fag- hoved- eller totalentreprise). Endvidere beskrives ansvar i forbindelse med tilsynet, herunder anmeldeansvar, ansvar for dokumentation af markeringsnet, udlægning af ren jord mm.
- Rådgiver beskriver i Tilsynsplanen, hvorledes afvigelser håndteres i forbindelse med tilsynsarbejdet. Blandt andet beskrives, hvornår en afvigelse skal håndteres straks eller omvendt kan vente, samt hvordan afvigelserne dokumenteres. Dette på baggrund af en vurdering af forholdets væsentlighed.
- Det kan i Tilsynsplanen aftales med bygherre eller entreprenør, hvorvidt disse ønsker løbende, successiv, eller periodevis afrapportering (f.eks. ved større projekter, faseopdelte projekter eller projekter over en længere årrække). Rådgiver kan ligeledes selv beslutte at foretage periodevis afrapportering for at sikre rette dokumentation og kvalitet, hvilket vil fremgå af tilsynsplanen.
- Tilsynsplanen skal indeholde en kommunikationsplan, som beskriver kommunikation med bygherre og entreprenør, så det er entydigt angivet hvem der skal kontaktes ved spørgsmål og akut opstået behov samt kontakt til relevante myndigheder. Rådgiver udpeger 1-2 kontaktpersoner, som vil være ansvarlige for kommunikationen.
- Tilsynsplanen skal altid være kvalitetssikret og godkendt i henhold til Rådgivers procedurer på området.

3.3 Tilsynsnotat

Baggrunden for tilsynsnotatet skal fremgå af tilsynsplanen. Opbygning og anvendelse af tilsynsskemaet skal introduceres til Rådgivers tilsynsmedarbejder inden opstart af arbejdet.

Tilsynsnotatet skal som minimum indeholde følgende:

- Vejret: Vindretning, sol, regn osv. (beskrivelse af lugt, spredning mv.)
- Personer på pladsen: Rådgivers medarbejdere, entreprenør, chauffører m.fl.
- Angivelse af benyttede værnemidler (sikkerhedsudstyr)Tidspunkter for ankomst og afgang.
- Maskiner og udstyr: beskrivelse af mer- og mindrearbejde
- Udført arbejde siden sidste tilsynsbesøg
- Noter om, hvorvidt eventuelle kant- og/eller bundprøver fra tidligere tilsyn er afgravet
- Antal bortkørte læs, og hvor den opgravede jord er bortkørt til

- Oversigt over felter: type af forurening, geologisk jordtype, affald og fremmedlegemer
- Skitse af dagens gravning/arbejde
- Rapport om prøvetagning
- Noter om, hvorvidt prøvetagningssteder er GPS-indmålt
- Lugt / visuelle indtryk af jorden
- Dokumentation for rengjorte lastbiler
- Overvejelser og eventuelle uregelmæssigheder omkring transport – f.eks. afvigelser omkring lastbiler eller vognmænd.
- Fotobilag med tekst
- Afvigelsesafsnit: Hvad er ikke gået som forventet, hvilke afvigelser har der været mm
- Beskrivelse af evt. kommunikation iht. kommunikationsplan: Indhold og årsag.

3.4 Dokumentationsrapport

I nedenstående beskrives hvad der som minimum skal medtages i en dokumentationsrapport:

- Dokumentationsrapporten beskriver den del af arbejdet, som Rådgiver har haft ansvar for og som er beskrevet i tilsynsplanen.
- Såfremt Rådgiver udarbejder andre afsnit, angives hvad har Rådgiver haft ansvar for, og hvad er udarbejdet på baggrund af fremsendte oplysninger – dette opdeles evt. i egne og ikke-egne afsnit.
- Udgangspunktet for dokumentationsrapporten vil være de udfyldte tilsynsnotater samt evt. noter fra Rådgivers projektleder.
- Rapporten skal dokumentere, at alle vilkår i en eventuel §8/§19-tilladelse er opfyldt samt evt. anden dokumentation jf. tilsynsplanen.
- Afvigelser og anden kommunikation, som ikke var forudset inden opstart, vil blive beskrevet i et særskilt afsnit, hvor årsag, håndtering og dokumentation vil fremgå. Dette kan bl.a. være:
  - Beskrivelse af, hvorfor mængder fx ikke passer.
  - Beskrivelse af, hvilke prøver, der ikke er udtaget som planlagt.
  - Redegørelse såfremt Rådgiver ikke har været på tilsyn som planlagt.
  - Redegørelse såfremt jord ikke er bortskaffet til modtagere som forventet
- Evt. udført arbejde mellem Rådgivers tilsyn på arbejdsstedet, vil ligeledes blive beskrevet i et særskilt afsnit i rapporten.
- Dokumentationsrapporten skal altid være kvalitetssikret og godkendt i henhold til Rådgivers procedurer på området.

4. Drøftelse med branchen

Foruden ovenstående ønsker FRI at skabe et forum, hvor vi kan drøfte jordhåndtering på tværs af branchen. Vi ønsker erfaringsudveksling mellem entreprenører, Miljøstyrelsen, advokater, bygherrer, jordmodtagere, kommuner,

regioner og rådgivere, så vi får viden fra alle aktører, og sammen kan bygge et fælles grundlag for, hvordan vi bedst håndterer jord.

FRI ønsker desuden et fælles regelsæt for, hvordan vi håndterer jord fra bygge- og anlægsarbejder i fremtiden. Vi skal sikre, at vi som branche kan stå inde for at jord flyttes forsvarligt med så lille risiko for det omkringliggende miljø og grundvand.

I skrivende stund er forvirringen stor for både rådgivere, bygherrer og entreprenører, da reglerne og kravene, der stilles, afhænger af hvilken kommune bygge- og anlægsarbejdet udføres i.

Det er derfor formålsrigt, at den gældende lovgivning bliver revideret. Forskellige rådgivere vil også anbefale forskellige måder at håndtere jorden på. Det er derfor essentielt at starte en dialog på tværs af branchen.

Nedenfor er oplyst relevante spørgsmål og punkter for denne dialog:

- Standardisering af kategorisering/klassificering af jord. Der er forskellig praksis og fortolkning i de enkelte Kommuner. F.eks. "Klasse 0-4 - Jordplan Sjælland" og "Kategori 1-2 og uden for kategori i Jordflytningsbekendtgørelsen."
- Etablering af enslydende retningslinjer for udtagning af dokumentationsprøver ved forklassificering efter endt afgravning af forurenede jord – så der ikke er tvivl om det er jordprøver eller opklassificering af nabofelter, der skal til (i relation til forklassificering af jord og efterfølgende afgravning af jord kræver nogle kommuner dokumentationsprøver af bund og kant før afgravning, andre at der foretages opklassificering af 1/3 af det tilstødende felt, men er det kun for forurenede jord, lettere forurenede jord eller for hvilke klasser/kategorier gælder det?)
- Der vil ikke altid være en §8-tilladelse på sager; det skal også være muligt at stille krav til jordhåndtering uden vilkår er beskrevet i en §8 tilladelse. Det kunne være en godkendt tilsynsplan sammen med kommunen og at der skal foreligge tilsynsnotater fra alle feltdage.
- Hvordan kan vi sikre os, at der ikke snydes med jordprøver, at de ikke anvendes som dokumentation for flere sager i samme område?
- Hvordan kan vi fastholde kommunernes pligt- og anvisningsret for at sikre, at kommunerne kan anvise hvor jord flyttes hen, så jord ikke lander u hensigtsmæssige steder?
- Hvordan kan vi sikre, at der foretages en registrering af al jord der flyttes – ikke kun jord fra kortlagte og områdeklassificerede områder. Kan Jordweb, som system, hjælpe til denne registrering? Fotodokumentation? Krav om GPS-log fra lastbiler, der transporterer forurenede jord?
- Ofte anmeldes jord i jordweb, Flytjord eller i andre systemer (ikke digitale systemer), men færdigmeldes ikke. I værste fald kan der køres jord

på anmeldelsen som tilhører en anden sag. Hvordan kan vi sikre os, at dette kommer til at ske?

- Anmeldelse af jordflytning over kommunegrænse bør godkendes af begge kommuner.
- Det er kompliceret at genanvende jord – f.eks. krav om Miljøgodkendelse §33. Lovgivningen bør ændres, så der fokuserer mere på bæredygtighed. Fokus er på bortskaffelse af jord i jordflytnings-bekendtgørelse og Jordforureningsloven.
- Der er brug for krav om sikkerhedsstillelse i forbindelse med etablering af jordbehandlingsanlæg og deponier.
- Der mangler en strategi for hvordan overskudsjord skal bruges i DK.
- Hvordan kan vi sikre, at jord ses som en ressource og ikke affald?
Herunder peger vi på, at det er problematisk at:
  - det er profitkabende at bortskaffe forurenede jord.
  - man både kan rense og deponere jord på eget anlæg, som er ud over deres miljøgodkendelse.
  - der ikke er uvildighed i forbindelse med prøvetagning